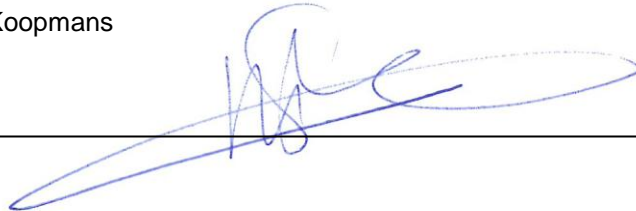

Ecologische beoordeling van de aanleg van een fietsonderdoorgang onder de N390 en het fietspad Midlum/Wijnaldum

Opdrachtgever	Gemeente Harlingen
Referentie	Mielke, L. & Schut, E. 2019. Ecologische beoordeling van de aanleg van een fietsonderdoorgang onder de N390 en het fietspad Midlum/Wijnaldum. A&W-notitie 3226. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	3226fmh
Status	Concept
Datum	6 mei 2019
Projectleider	L. Mielke
Autorisatie	M. Koopmans

Inhoud

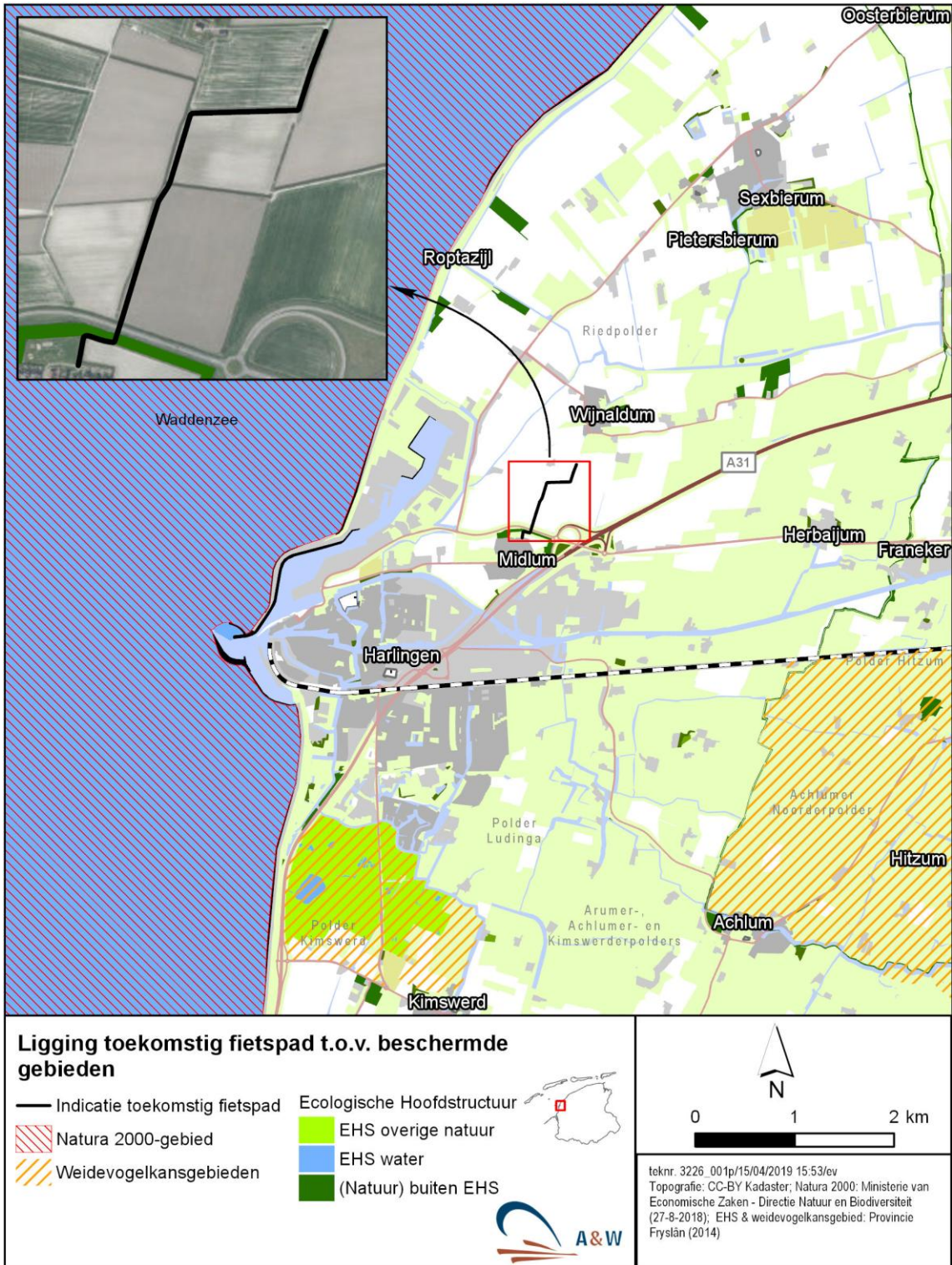
1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
tel. 0511 – 474764
email: info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto's 1 t/m 3: impressie van het plangebied. Foto 1: bosschage ten zuiden van de N390. Foto 2: N390 en het plangebied ten noorden daarvan. Foto 3: het plangebied, kijkend richting zuiden vanaf de Alde Leane (Foto's A&W).

Figuur 1: ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden in de omgeving.

1. Inleiding

De gemeente Harlingen is voornemens om een fietspad tussen Midlum en Wijnaldum te realiseren. Om het fietspad mogelijk te maken, is een onderdoorgang gepland onder de N390 ten noorden van Midlum. Onderzoek in de vorm van een ecologische quickscan is nodig om te bepalen hoe deze ingreep zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Wet natuurbescherming en de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (In Fryslân de Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). De gemeente Harlingen heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel aanvullend onderzoek.

In onderhavige notitie zijn de resultaten van het ecologisch onderzoek gepresenteerd. Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 10 april 2019 een oriënterend veldbezoek uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Het plangebied ligt ten noorden van Midlum (figuur 1). Volgens de huidige plannen zal er een fietspad tussen de dorpen Midlum en Wijnaldum inclusief een onderdoorgang onder de N390 worden aangelegd. De onderdoorgang zal gerealiseerd worden ter hoogte van de weg De Finne in Midlum. Hier zijn huizen, een speelplaats en een wandelpad aanwezig. Vanaf daar zal het fietspad via drie percelen naar Wijnaldum lopen en uitkomen op de weg Alde Leane. De sloten in het plangebied zijn van recente oorsprong en bevatten weinig vegetatie. Het landschap van het plangebied wordt gevormd door gras- en akkerland, sloten en een bosschage.

Voor de aanleg van de fietsonderdoorgang zullen enkele bomen van de bosschage gekapt worden. Ook zullen de sloten op de plekken waar het te realiseren fietspad de sloten kruist worden opgeschoond en gedempt. Het akker- en grasland zal door de uitvoering van de plannen grotendeels intact blijven. Het fietspad komt langs de rand van de percelen.

Naast de boven beschreven werkzaamheden zullen geen aanvullende ingrepen worden gedaan.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde gebieden beschermd volgens de Wet natuurbescherming (Natura 2000) of regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (in Fryslân Ecologische Hoofdstructuur, EHS genoemd). Daarnaast kunnen gebieden ook worden beschermd vanwege hun natuurwaarden via verordeningen of het bestemmingsplan.

Natura 2000-gebiedsbescherming

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Waddenzee' en 'IJsselmeer', respectievelijk gelegen op een afstand van circa 1,5 km en circa 13 kilometer vanaf het plangebied. Beide gebieden zijn aangewezen ter bescherming van verschillende habitattypen, de Noordse woelmuis, de Groenknolorchis en voor verschillende vogelsoorten, waaronder ganzensoorten en de Smient. 'IJsselmeer' is daarnaast aangewezen voor de Meervleermuis en de Rivierdonderpad. 'Waddenzee' is daarnaast aangewezen voor Nauwe korfslak en een aantal vissoorten, Bruinvis, Grijs zeehond en Gewone zeehond. Hieronder wordt nagegaan of er een ecologische relatie is tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden.

Meervleermuis

Eén van de soorten waarvoor het Natura 2000-gebied 'IJsselmeer' is aangewezen en die mogelijk een ecologische relatie heeft met gebieden op enige afstand, is de Meervleermuis. Deze soort foerageert in het Natura 2000-gebied en heeft zijn verblijfplaatsen daarbuiten in bebouwing. De afstand tussen het plangebied en het Natura 2000-gebied is voor Meervleermuisen te overbruggen. Binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van de Meervleermuis aanwezig, omdat er geen bebouwing aanwezig is. Door het ontbreken van brede watergangen is het plangebied ook niet geschikt als vliegroute en foerageergebied voor de Meervleermuis (zie §4.6). Daarom is door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van de Meervleermuis te verwachten.

Ganzen en smienten

De ganzen en smienten, waarvoor de Natura 2000-gebieden 'Waddenzee' en 'IJsselmeer' zijn aangewezen, slapen in de Natura 2000-gebieden en foerageren in gebieden buiten de grenzen van deze gebieden. Vanuit de 'Waddenzee' zoeken de ganzen bij hoogwater een hoogwatervluchtplaats op en zijn de vogels landinwaarts te vinden. Door de externe werking van de Wet natuurbescherming zijn bovengenoemde mobiele soorten ook beschermd buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden. Smienten foerageren op gras en ganzen op gras- en oogstresten. Het gras- en akkerbouwland binnen het plangebied is in principe geschikt als foerageergebied voor deze soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen ganzen of smienten in het plangebied waargenomen. Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in en rond het plangebied relatief kleine aantallen van deze soorten voorkomen (Hornman en Van Winden 2013, NDFF, Voslamber *et al.* 2004). De aanleg van het fietspad zal daarom niet leiden tot aantasting van een belangrijk foerageergebied van ganzen en smienten. Daarnaast zullen de kleine aantallen ganzen en smienten, die in en rond het plangebied voorkomen, in de omgeving voldoende alternatieve rust- en foerageergebieden vinden. Daarom komen de instandhoudingsdoelen van ganzen en smienten in de bovengenoemde Natura 2000-gebieden door uitvoering van de plannen niet in gevaar.

Overige soorten en habitattypen

De overige soorten en de habitattypen waarvoor de Natura 2000-gebieden 'Waddenzee' en 'IJsselmeer' zijn aangewezen, zijn gebonden aan de biotopen binnen de begrenzingen van deze gebieden. Gezien de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en de Natura 2000-

gebieden en de kleinschaligheid van de ingreep, zijn op deze habitattypen en soorten geen negatieve effecten te verwachten.

Stikstofdepositie

Gezien de kleinschaligheid van de werkzaamheden achten wij de kans klein dat door de geplande werkzaamheden drempelwaarden voor stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zullen worden overschreden. Het voorgaande is echter gebaseerd op een inschatting, er zijn geen berekeningen uitgevoerd. Indien u zekerheid wilt hebben over de mogelijke noodzaak tot het laten uitvoeren van een depositieberekening, kunt u daarover contact opnemen met het bevoegd gezag (provincie Fryslân).

Overige gebiedsbescherming

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied is geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (figuur 1). Het dichtstbijzijnde EHS-gebied is gelegen op een afstand van circa 3 kilometer ten zuiden van het plangebied. Gezien de grote afstand zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden te verwachten op de wezenlijke waarden van de EHS.

Beheergebied en natuur buiten EHS

Uit kaartgegevens van de provincie Fryslân blijkt, dat de bosschage in het plangebied deel uitmaakt van 'Beheergebied en natuur buiten EHS'. Ook ligt er een 'Beheergebied en natuur buiten EHS' op circa 1 kilometer ten noorden van het plangebied. De regelgeving voor deze gebieden is omschreven in de Verordening Romte (Provincie Fryslân). Door het verwijderen van een deel van de bosschage langs de N390 gaat er een klein areaal 'Beheergebied en natuur buiten EHS' verloren. Dit betekent dat door de geplande werkzaamheden een conflict ontstaat met de regelgeving vastgelegd in de Verordening Romte. Wij adviseren om hierover in overleg te treden met de provincie Fryslân.

Ganzenfoerageergebieden en Weidevogelkansgebieden

Het plangebied is geen onderdeel van gebieden die door de provincie zijn aangewezen als Ganzenfoerageergebieden. Het dichtstbijzijnde Ganzenfoerageergebied is gelegen ten noorden van Makkum, op meer dan 10 kilometer vanaf het plangebied.

De dichtstbijzijnde Weidevogelkansgebieden bevinden zich op een afstand van circa 3 kilometer ten zuiden en ten oosten van het plangebied. Gezien de grote afstand en de kleinschaligheid van de ingreep zijn er geen negatieve effecten van de werkzaamheden op deze gebieden te verwachten.

Conclusie gebiedsbescherming

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict ontstaan met de ecologische wet- en regelgeving ten aanzien van Natura 2000-gebiedsbescherming. Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal een klein gedeelte 'Beheergebied en natuur buiten EHS' verloren gaan. Wij adviseren om hierover in contact te treden met de provincie Fryslân. Ook om zekerheid te verkrijgen over de noodzaak tot het uitvoeren van een stikstofdepositieberekening, adviseren wij om in overleg te treden met de provincie Fryslân.

4. Soortbescherming en beoordeling

Soortbescherming is in Nederland sinds 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Aan de Wet natuurbescherming zijn drie lijsten met soorten gekoppeld. Het gaat om artikel 3.1 waar soorten van de Vogelrichtlijn onder vallen, artikel 3.5 waar soorten van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern en bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder vallen en artikel 3.10 voor overige soorten. Soorten uit de eerste twee artikelen zijn daarmee Europees beschermd, terwijl soorten van artikel 3.10 nationaal beschermd zijn. Provincies hebben de mogelijkheid om voor soorten uit artikel 3.10 een vrijstelling te verlenen van enkele verbodsbepalingen. De Provincie Fryslân hanteert vanaf 1 januari 2017 een dergelijke lijst met (dier)soorten die een vrijstelling genieten bij o.a. ruimtelijke ontwikkeling.

Gezien de ligging van het plangebied in landbouwgebied zijn er beperkte mogelijkheden voor soorten die beschermd zijn volgens de Wnb. Hieronder is beschreven welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen en wat de consequenties daarvan zijn voor de beoogde ingrepen.

4.1 Algemeen

Het plangebied bestaat grotendeels uit agrarische percelen. Onder dergelijke omstandigheden zijn er beperkte mogelijkheden voor natuurwaarden aanwezig. Daarnaast gaat het om werkzaamheden op een kleine schaal. Het is onwaarschijnlijk dat in het plangebied wettelijk beschermde soorten uit de volgende soortgroepen voorkomen en/of worden beïnvloed door de uitvoering van het beoogde project:

- Planten
- Reptielen

De redenen die aan deze conclusie ten grondslag liggen, zijn één of meer van de volgende:

- Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.
- In het plangebied is geen geschikt biotoop voor deze soorten aanwezig.
- Uitstralende effecten van de ingreep reiken niet dermate ver buiten de begrenzing van de locatie dat daardoor (mogelijk) leefgebied van deze soorten wordt beïnvloed.

De werkzaamheden veroorzaken om deze redenen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van bovengenoemde soortgroepen.

4.2 Ongewervelden

In de omgeving van het plangebied komt de Gevlekte witsnuitlibel voor, die beschermd is volgens artikel 3.5 Wnb (NDFP). Er zijn waarnemingen bekend uit een 'Beheergebied en natuur buiten EHS' op circa 1 kilometer ten noorden van het plangebied. Deze soort is gebonden aan waterlopen met helder en schoon water met veel waterplanten. Vanwege het ontbreken van dergelijke biotopen in het plangebied kan worden uitgesloten dat deze soort hier voorkomt.

Overige ongewervelde diersoorten worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt. Om bovenstaande reden is er geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van ongewervelde diersoorten.

4.3 Vissen

Volgens Melis & Koopmans 2015 is er een waarneming van de Grote modderkruiper in het noordwesten van de provincie Fryslân bekend. De soort is hier echter zeldzaam. Bovendien vormen de sloten in het plangebied geen geschikt leefgebied voor de Grote modderkruiper. De soort wordt binnen het plangebied of in de directe omgeving dan ook niet verwacht.

Overige vissoorten, die worden beschermd onder de Wnb, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Bij werkzaamheden aan watergangen dient wel de Zorgplicht in acht te worden genomen. Dit kan door vissen de gelegenheid te geven om weg te zwemmen van de werkzaamheden en door te werken in de richting van een open einde. In dat geval wordt voldaan aan de Zorgplicht en is er geen conflict met de Wet natuurbescherming.

4.4 Amfibieën

Amfibieën artikel 3.5 Wnb

Geen van de volgens artikel 3.5 Wnb beschermde amfibieënsoorten komt in de omgeving van het plangebied voor (NDFF, Van Delft *et al.* 2017). Ook is het plangebied ongeschikt voor deze soorten.

Amfibieën artikel 3.10 Wnb

Door de aanwezigheid van watergangen kan het plangebied deel uitmaken van het leefgebied van enkele amfibieënsoorten, die vallen onder artikel 3.10 van de Wnb, zoals Bruine kikker en Gewone pad. Voor bovengenoemde soorten geldt echter dat door Provinciale Staten van Fryslân een vrijstelling is verleend voor het overtreden van de verbodsbepalingen bij artikel 3.10 Wnb bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Andere amfibieënsoorten, die zijn beschermd onder 3.10 Wnb en waarvoor geen vrijstelling geldt, worden binnen het plangebied niet verwacht, omdat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt en/of buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Ten aanzien van alle amfibieënsoorten dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht. Bij werkzaamheden aan watergangen dienen amfibieënsoorten de gelegenheid te krijgen om zich te verplaatsen naar onverstoorde leefgebied. In dat geval wordt voldaan aan de Zorgplicht en is er geen conflict met de Wet natuurbescherming.

Conclusie amfibieën

De geplande werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van amfibieën. Wel dient ten aanzien van deze soortgroep rekening te worden gehouden met de Zorgplicht.

4.5 Vogels

Broedvogels algemeen

Het plangebied bestaat grotendeels uit intensief beheerd akkerland. Daarom zijn er beperkte mogelijkheden voor broedende vogels. Desondanks komen er naar verwachting jaarlijks vogels tot broeden in het gebied. Er kunnen vogels broeden langs de sloten. Daarbij gaat het om soorten zoals bijvoorbeeld Wilde eend en Meerkoet. Tijdens het veldbezoek zijn beide soorten in het plangebied waargenomen. Ook in de bomen langs de N390 kunnen vogels broeden. Het gaat dan om soorten zoals bijvoorbeeld Merel of Koolmees.

Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten vallen onder de bescherming van artikel 3.1 Wnb. Bij werkzaamheden moet volgens de Wet natuurbescherming rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Verstoring van nesten is niet toegestaan.

Ten aanzien van broedende vogels zijn er verschillende mogelijkheden om conflicten met de Wet natuurbescherming te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient tevens te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden aangetast. Dit is mogelijk door geen geschikte plaatsen voor nesten te laten ontstaan, door bijvoorbeeld bouw materiaal goed af te dekken. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Wet natuurbescherming en moeten de verstorende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Wet natuurbescherming, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert bijvoorbeeld jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. In augustus 2009 is onder de Flora- en faunawet een indicatieve lijst opgesteld van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Binnen het plangebied en/of in de directe omgeving ervan zijn geen jaarrond beschermde nestplaatsen vastgesteld.

Conclusie vogels

Broedvogels algemeen

Ten aanzien van algemene broedvogels geldt dat de plannen geen conflict veroorzaken met de Wet natuurbescherming, mits broedende vogels en hun nesten niet worden verstoord. Hierboven is beschreven hoe aan deze voorwaarde kan worden voldaan.

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

De plannen veroorzaken geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen.

4.6 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd onder artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingscriteria bij ontheffingsaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.7 behandeld.

Volgens verspreidingsgegevens komen verschillende vleermuissoorten voor in de omgeving van het plangebied. Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Grijs grootoorvleermuis, Rosse vleermuis (Melis 2012). Een deel van de bovengenoemde soorten kan in potentie gebruik maken van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie elementen van het leefgebied te onderscheiden die van belang zijn voor de functionaliteit ervan. Deze zijn: verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. In de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders.

Volgens de huidige plannen zullen alleen enkele bomen in de bosschage ten zuiden van de N390 worden verwijderd. Hier zijn echter geen bomen aanwezig, die mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen zouden kunnen bieden. Daarom worden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetast.

Vliegroutes

Bij verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebied maken vleermuizen gebruik van lijnvormige landschapselementen om zich te oriënteren.

In het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig, die mogelijk kunnen dienen als onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Hierbij gaat het met name om de bomensingel langs de N390. De watergangen zijn niet breed genoeg voor vliegroutes van vleermuizen. Omdat slechts een beperkt deel van de bosschage verloren gaat, blijft door de ingreep de lijnvormige structuur bestaan. De functionaliteit van eventueel aanwezige vliegroutes zal door uitvoering van de plannen daarom niet verloren gaan. Om bovenstaande redenen ontstaat geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

Foerageergebied

Het is in principe mogelijk dat de bomen in het plangebied in gebruik zijn als foerageergebied van vleermuizen. Omdat slechts een klein gedeelte van de bosschage verloren gaat, zal voldoende alternatief foerageergebied aanwezig blijven. Om bovenstaande redenen ontstaat door uitvoering van de plannen geen conflict met de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen.

Conclusie vleermuizen

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vleermuizen.

4.7 Overige zoogdiersoorten

Overige zoogdiersoorten artikel 3.5 Wnb

Zoogdiersoorten, die zijn beschermd volgens artikel 3.5 Wnb (exclusief vleermuizen), worden niet binnen het plangebied verwacht (NDFF, Melis 2012), omdat het plangebied buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt en/of geen geschikt leefgebied vormt.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (vrijgesteld)

Uit verspreidingsgegevens van zoogdieren blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal meer of minder algemeen voorkomende zoogdiersoorten voorkomt, die zijn beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het betreft soorten zoals Egel, Haas, Ree en diverse marterachtigen, waaronder de Steenmarter (NDFF, Melis 2012). Provinciale Staten van Fryslân heeft vrijstelling van de Wnb verleend voor deze soorten bij projecten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Overige zoogdiersoorten artikel 3.10 Wnb (niet vrijgesteld)

Zoogdiersoorten die zijn beschermd onder 3.10 Wnb en waarvoor geen vrijstelling geldt, worden niet verwacht, omdat het plangebied buiten het verspreidingsgebied van deze soorten ligt en/of geen geschikt leefgebied vormt (NDFF, Melis 2012).

Ten aanzien van alle zoogdiersoorten dient rekening te worden gehouden met de Zorgplicht. Tijdens werkzaamheden dienen zoogdiersoorten de gelegenheid te krijgen om zich te verplaatsen naar onverstoorde leefgebied. In dat geval wordt voldaan aan de Zorgplicht en is er geen conflict met de Wet natuurbescherming.

Conclusie overige zoogdiersoorten

Door uitvoering van de plannen zal geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vleermuizen.

5. Conclusies

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen voor het plangebied de onderstaande conclusies ten aanzien van de ecologische wet- en regelgeving (Wet natuurbescherming, NNN en overige gebiedsbescherming) worden getrokken:

Gebiedsbescherming

Door het verwijderen van een deel van een bosschage gaat er een beperkt areaal 'Beheergebied en natuur buiten EHS' verloren. Hierdoor ontstaat een conflict met het beschermingsregime zoals vastgelegd in de Verordening Romte. Wij adviseren om hierover in contact te treden met de provincie Fryslân. Ook adviseren wij om contact met de provincie Fryslân op te nemen over de noodzaak tot het uitvoeren van een depositieberekening. Ten aanzien van overige gebiedsbescherming is er geen conflict met de relevante wet- en regelgeving.

Soortbescherming

Door uitvoering van de geplande werkzaamheden zal geen conflict ontstaan met de Wet natuurbescherming, mits het verstoren van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen. Maatregelen om het verstoren van broedende vogels en hun nesten te voorkomen worden beschreven in paragraaf 4.5.

Literatuur

- Hornman M. & van Winden E. 2013. Verspreiding van ganzen in Nederland en de afzonderlijke provincies in 2007-2012 in relatie tot opvangbeleid. Sovon-rapport 2013/35. Sovon Vogelonderzoek, Nijmegen.
- Melis, J. 2012. Werkatlas zoogdieren provincie Fryslân. Provincie Fryslân, Leeuwarden.
- Van Delft, J., Kranenbarg, J., de Bruin, A., Frigge, P. (2016) Waarnemingenoverzicht 2015. Bijlage RAVON 63, jaargang 18 (4).
- Voslamber, B.E. van Winden, & K. Koffijberg 2004. Atlas van ganzen, zwanen en Smienten in Nederland. SOVON-onderzoeksrapport 2004/08. SOVON Vogelonderzoek, Beek-Ubbergen.

Websites

NDFF